

August Strindberg

född 1849, död 1912, Sveriges störste dramatiker genom tiderna, är samtidigt ett av världshistoriens största författargenier. Han rev för att få ljus och luft och blev av sin samtid bejublad och hatad som radikal. Mot kristen tro och livssyn var han negativ och blev på 1880-talet åtalad för hädelse.

Under 1890-talet genomlevde han en djup kris. Han tog intryck av katolsk fromhet och studerade ivrigt Swedenborgs religiösa skrifter. Omorienteringen tog sig uttryck bl a i böckerna *Inferno (Helvetet)* och *Till Damaskus*, utkomna i slutet av 1890-talet. Under de sista femton åren av sitt liv ångrade och beklagade han den skada han gjort under de år då han, själv förförd, var en förförare. I *En blå bok (1907-08)* säger han: "Gudlösheten är en tvångsföreställning, pålagd som straff på alla höga dumhuvuden, och när 'fritänkaren' en dag upptäcker hur dum han är, då är han befriad, och det är en nåd."

Den 17 april 1912 insjuknade Strindberg i vad som visade sig vara cancer i matsmältningskanalen. De som kände hans heta, stormiga temperament förvånades över hur tåligt han led. Hela tiden ville han ha sin Bibel inom räckhåll. Till sin måg doktor Philp, som satt vid dödsbädden, yttrade han vad som blev hans sista ord:

"Jag har gjort upp med livet. Mitt bokslut är färdigt. Nu är allt personligt utplånat."

När han sagt detta, tog han Bibeln, tryckte den till sig, pekade på den och sade: "Detta är det enda rätta." Sedan sjönk han in i dödsdvalan. Han talade inte mer. Men några få och korta stunder var han vid sans. Med åtbörder gjorde han klart att Bibeln och det lilla kors han bar om halsen skulle följa honom i graven. Hans ansikte, som på de flesta porträtt gör ett sammanbitet, dystert intryck, var i dessa ögonblick genomlyst av ett vackert leende.

Den 14 maj 1912 gick han stilla in i den sista vilan. Enligt hans i livstiden uttalade önskan står på hans grav på Norra kyrkogården i Stockholm ett enkelt träkors med inskriptionen *O crux ave, spes unica (Var hälsat, kors, vårt enda hopp!)*

(Sven Danell: SAGT INFÖR DÖDEN - KONSTNÄRER, SIARE OCH SKALDER)